Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część VI.

Wydana i rozesłana: 5. Grudnia 1849.

Przegląd treści: Stronica.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

VI. Stück.

Ausgegeben und versendet am 5. December 1849.

Inhalts-Uebersicht:

Seite

22.
Rozrządzenie ministerstwa wojny z dnia 7. Listopada 1849,

do pana barona Haynau, jenerała artyleryi, tudzież do wszystkich wojskowych komend krajowych i do naczelnictwa twierdzy Mogunckiej oraz do innych władz ministerstwu wojny bezpośrednio podwładnych,

mocą którego, w skutek najwyższego zezwolenia Jego Cesarskiej Mości, Najjaśniejszego Pana, postanowione wcielenie adjunktów zaopatrzenia wojskowego z klasy dyetowej 10tej do 9tej, z rangą najmłodszego adjunkta komisaryatu wojennego, obwieszcza się.

Najwyższą rezolucyą z dnia 31. Października r. b. raczyła Jego ces. król. Mość na wcielenie adjunktów wojskowego opatrzenia z klasy dyetowej 10tej do 9tej, z rangą każdoczasowego najmłodszego adjunkta komisaryatu wojennego, najłaskawiej zezwolić.

Gyulai m. p.

23.
Oświadczenie ministeryalne ministra spraw zewnętrznych z dnia 8. Listopada 1849,

tyczące się postanowień, za umową między rządami austryackim i rossyjskim ustanowionych, względem odsyłania na powrót Izraelitów, którzy bez upoważnienia z jednego państwa cesarskiego do drugiego przeszli.

Oświadczenie*).

Rządy austryacki i rossyjski, chcąc odsyłanie na powrót Izraelitów, którzy bez upoważnienia z jednego państwa cesarskiego do drugiego przeszli, na mocy wzajemnego porozumienia się i w duchu dobrego sąsiedztwa uregulować, względem punktów następujących ułożyły się :

1. Izraelitów, którzy rossyjskimi są poddanymi a bez zwyczajnego pozwolenia lubi prawnego jakiego upoważnienia do Austryi udali się, albo których paszporty lub inne

*) Oświadczenie to pierwotnie w języku francuzkim zawarto, przeto tekst francuzki obok stojący za pierwotny tekst uważa się.

22.

Erlass des Kriegsministeriums vom 7. November 1849,

an den Herrn Feldzeugmeister Baron Haynau, dann an sämmtliche Landes-Militär-Commanden und das Festungsgouvernement von Mainz und die übrigen dem Kriegsministerium unmittelbar unterstehenden Behörden,

womit die in Folge allerhöchster Genehmigung Sr. Majestät des Kaisers verfügte Einreihung der Militär-Verpflegsadjuncten aus der 10. in die 9. Diätenclasse, mit dem Range des jüngsten Feldkriegs-Commissariats-Adjuncten kundgemacht wird.

Se. Majestät haben mit allerhöchster Entschliessung vom 31. October d. J. die Einreihung der Militär-Verpflegsadjuncten aus der 10. in die 9. Diätenclasse, mit dem Range des jeweilig jüngsten Feldkriegs-Commissariats-Adjuncten, allergnädigst zu genehmigen geruht.

Gyulai *m. p.*

23.

Ministerial-Erklärung des Ministers der auswärtigen Angelegenheiten vom 8. November 1849,

über die durch Uebereinkommen zwischen den Regierungen von Oesterreich und Russland wegen der Zurücksendung der Israeliten, welche aus dem Gebiete des einen Kaiserreiches in das Gebiet des anderen unbefugter Weise getreten sind, festgesetzten Bestimmungen.

Déclaration.

Les Gouvernemens d'Autriche et de Russie voulant regler d'un commun accord et dans un esprit de bon voisinage le renvoi des juifs transfuges du territoire de l'un des deux Empires dans celui de l'autre, sont convenus des points suivans:

1. Les juifs, sujets Russes, qui auront passé en Autriche sans un permis en règle, ou une autorisation légale quelconque, ou dont les passeports ou autres papiers se trouveraient ne plus être valables, faute d'avoir été renouvelés

Erklärung*).

Die Regierungen von Oesterreich und Russland, in der Absicht, die Zurücksendung der Israeliten, welche aus dem Gebiete des einen Kaiserreiches in das Gebiet des andern unbefugter Weise getreten sind, mittelst gemeinschaftlichen Einverständnisses und im Geiste guter Nachbarschaft zu regeln, sind über folgende Punkte übereingekommen:

1. Die Israeliten, welche russische Unterthanen sind und ohne eine regelmässige Erlaubniss oder irgend eine gesetzmässige Ermächtigung sich nach Oesterreich begeben haben, oder deren Pässe oder sonstige Reiseurkunden wegen Ermanglung ihrer innerhalb der vorgeschrie-

*) *Diese Erklärung wurde ursprünglich in französischer Sprache abgeschlossen, daher der nebenstehende französische Text den Urtext bildet.*

jakie dokumenta podróżne z braku odnowienia tychże w terminie przepisanym, za dalej ważne nie uznają się, do Rossyi na powrót odesłać należy.

2. Wszelakoż oni tedy tylko do Rossyi nazad przypuszczonymi będą, kiedy własność ich jako rossyjskich poddanych należycie udowodnioną będzie a niebytność ich nad lat pięć nie została przedłużoną.

3. Przeciąg ten pięciu lat odtąd dopiero rachować się będzie, odkąd nieupoważniona niebytność osoby w kwestyi będącej początek bierze. Przedawnienie jednakże przerywa się pierwszem doniesieniem władz austryackich do rossyjskich, tyczącem się zamiaru onychże, zbiega na powrót odesłać. Czas, który tedy końcem sprawdzenia narodowości onegoż upłynie, przy wyrachowaniu pięciu lat nie ma być objętym.

4. Wyż wspomniane postanowienia także i do tych Izraelitów stosują się, którzy przed wymianą niniejszego oświadczenia ojczyznę swą bez upoważnienia opuścili.

5. Przedawnienie pięciu lat nie rozciąga się do owych Izraelitów, którzy, nim granicę przekroczyli, zbrodnią lub inne jakie karze podpadające przestępstwo popełnili, i rozumie się, że takowi za pierwszem wezwaniem i bez względu na przeciąg ich pobytu w zagraniczu wydanymi zostaną.

Niniejsze oświadczenie za podobne ze strony ministerstwa Najjaśniejszego Cesarza wszech Rosyi wymienionem być ma. Zawarte w niem umowy z dniem wymiany mocy nabywają *).

---

*) Przypisek. Wymiana ces. rossyjskiego oświadczenia dto. Petersburg 30. Września 1849 a wyż stojącego ces. austryackiego oświadczenia na dniu 11. Listopada 1849 w c. k. ministerstwie spraw zewnętrznych we Wiedniu przedsięwziętą została.

au terme préscrit, seront renvoyés en Russie.

2. Toutefois ils ne seront réadmis en Russie, qu'autant que leur qualité de sujets Russes aura été dûment constatée et que leur absence ne se sera pas prolongée au délà de cinq ans.

3. Ce terme de cinq ans comptera de l'époque, où aura commencé l'absence illégale de l'individu en question. Toutefois la préscription sera interrompue par le premier avis, que les autorités autrichiennes auront donné aux autorités Russes de leur intention de renvoyer le transfuge. Le tems, qui s'écoulera alors pour constater sa nationalité, ne sera pas compris dans le calcul de cinq années.

4. Les dispositions, qui précèdent s'appliquent également aux juifs, qui ont illégalement quitté le pays avant l'échange de la présente déclaration.

5. La préscription de cinq ans ne s'étendra pas aux juifs, qui, avant de passer la frontière auraient commis un crime ou délit quelconque, et il demeure entendu, que ceux-ci seront livrés à la première réquisition et sans égard à la durée de leur séjour hors du pays.

La présente déclaration sera échangée contre une déclaration semblable du Ministère de Sa Majesté l'Empereur de toutes les Russies. Les stipulations, qu'elles renferment, entreront en vigueur le jour même de l'échange.

benen Zeitfrist geschehenen Erneuerung nicht mehr als giltig befunden werden, sollen nach Russland zurückgesendet werden.

2. Dieselben werden jedoch nur insoferne in Russland wieder zugelassen werden, als ihre Eigenschaft als russische Unterthanen gehörig dargethan, und ihre Abwesenheit sich nicht über fünf Jahre verlängert haben wird.

3. Diese Frist von fünf Jahren wird von der Zeit zu rechnen sein, als die unbefugte Abwesenheit des in Frage stehenden Individuums begonnen haben wird. Die Verjährung wird jedoch durch die erste Anzeige der österreichischen Behörden an die russischen über ihre Absicht den Ueberläufer zurückzusenden, unterbrochen. Die Zeit, welche alsdann zur Constatirung seiner Nationalität verstreichen wird, soll bei der Berechnung der fünf Jahre nicht mitbegriffen werden.

4. Die vorerwähnten Verfügungen werden ebenfalls auf jene Israeliten ihre Anwendung finden, welche unbefugter Weise vor dem Austausche der gegenwärtigen Erklärung ihr Vaterland verlassen haben.

5. Die Verjährung von fünf Jahren wird sich auf jene Israeliten nicht erstrecken, welche, bevor sie die Gränze überschritten, ein Verbrechen oder sonst ein straffälliges Vergehen begangen haben, und es versteht sich, dass dieselben auf das erste Ansuchen und ohne Rücksicht auf die Dauer ihres Aufenthaltes im Auslande werden ausgeliefert werden.

*Gegenwärtige Erklärung soll gegen eine ähnliche von Seite des Ministeriums Seiner Majestät des Kaisers aller Reussen ausgewechselt werden. Die darin enthaltenen Verabredungen werden vom Tage der Auswechslung in Kraft treten *).*

**) Die Auswechslung der k. russischen Erklärung ddo. Petersburg den 30. September 1849 und der nebenstehenden k. österreichischen Erklärung hat am 11. November 1849 bei dem Ministerium des Aeussern in Wien stattgefunden.*

W dowód czego My minister spraw zewnętrznych Najjaśniejszego Cesarza Austryackiego niniejszy dokument podpisaliśmy, i pieczęcią cesarskiego ministerstwa spraw zewnętrznych zaopatrzyć kazaliśmy.

Dano w Wiedniu dnia 8. Listopada 1849.

Minister spraw zewnętrznych i Domu Najjaśniejszego Cesarza Austryackiego.

F. Schwarzenberg m. p.

24.

Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych z dnia 15. Listopada 1849,

tyczące się odmiany §. 5. rozporządzenia ministeryalnego z dnia 14. Lutego 1849 względem ukarania wypożyczających książnic pokątnych.

Ustęp 5. rozporządzenia ministeryalnego z dnia 14. Lutego r. b., w dzienniku praw państwa pod Nrem. 130. umieszczonego, który, względem ukarania nieupoważnionego trzymania wypożyczających książnic, do §. 64. II. części księgi ustaw karnych odnosi się, z uwagi na temczasową ustawę drukową z dnia 14. Marca 1849, to karne postanowienie znoszącą, wyraźnie w ten sposób zmienia się, że nieupoważnione trzymanie książnic wypożyczających nie jako ciężkie przestępstwo policyjne, lecz jako przywłaszczanie sobie upoważnienia przemysłowego uważanem i ukaranem być ma.

Bruck m. p.

En foi de quoi Nous Ministre des affaires étrangères de S. M. l'Empereur d'Autriche avons signé le présent acte et l'avons fait munir du sceau du susdit Ministère.

Fait à Vienne le 8 Novembre mil huit cent quarante neuf.

Le Ministre des affaires étrangères et de la maison impériale de S. M. l'Empereur d'Autriche

F. Schwarzenberg m. p.

Urkund dessen haben Wir Minister der auswärtigen Angelegenheiten Seiner Majestät des Kaisers von Oesterreich gegenwärtige Urkunde unterzeichnet und mit dem Insiegel des kaiserlichen Ministeriums der auswärtigen Angelegenheiten versehen lassen.

Gegeben zu Wien am 8. November 1849.

Der Minister der auswärtigen Angelegenheiten und des Hauses Seiner Majestät des Kaisers von Oesterreich:

F. Schwarzenberg *m. p.*

24.

Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten vom 15. November 1849,

betreffend die Abänderung des §. 5 der Ministerial-Verordnung vom 14. Februar 1849, wegen Bestrafung der Winkel-Leihbibliotheken.

Der 5. Absatz der in dem Ergänzungsbande des Reichs-Gesetzblattes unter Nr. 130 aufgenommenen Ministerial-Verordnung vom 14. Februar l. J., welcher hinsichtlich der Bestrafung der unbefugten Haltung von Leihbibliotheken auf den §. 64 II. Thl. St. G. B. hindeutet, wird mit Rücksicht auf das provisorische Pressgesetz vom 13. März 1849, welches diese Strafbestimmung aufhob, ausdrücklich dahin abgeändert, dass das unbefugte Halten von Leihbibliotheken nicht als schwere Polizei-Uebertretung, sondern als Gewerbsbefugniss-Anmassung zu behandeln und zu bestrafen ist.

Bruck *m. p.*

25.

Cesarski patent z dnia 18. Listopada 1849,

mocą którego z terytoryum obejmującego Baczkę i Banat, — tudzież powiaty Ruma i Illok przedstanowczo odrębna ziemia administracyjna pod nazwą: „Województo Serbii i Banat Temeszyjski" utworzoną, podział tejże na obwody i powiaty urządzonym, a do tytułu cesarskiego Najjaśniejszego Pana tytuł „Wielkiego-Wojewody województwa Serbii" dołączonym zostaje.

My Franciszek Józef pierwszy,

z Bożej łaski Cesarz Austryacki;

Król Węgierski i Czeski, Król Lombardyi i Wenecyi, Dalmacyi, Kroacyi, Slawonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Król Jerozolimy; Arcyksiąże Austryi; Wielki-Książe Toskany i Krakowa; Książe Lotaryngii, Solnogrodu, Styryi, Karyntyi, Krajny i Bukowiny; Wielki-Książe Siedmiogrodu; Margrabia Morawii; Książe górnego i dolnego Szląska, Modeny, Parmy, Piacency i Gwastalli, Oświecima i Zatora, Cieszyna, Fryjulu, Raguzy i Zary; uksiążęcony Hrabia Habsburga, Tyrolu, Kiburka, Gorycyi i Gradyski; Książe Trydentu i Bryksenu; Margrabia górnej i dolnej Luzacyi i na Istryi; Hrabia Hohenembsu, Feldkirchu, Bregencu, Sonnenberga etc. Pan Tryestu, Kattary i na Marchii windyjskiej,

stósownie do Naszego patentu z dnia 15. Grudnia 1848*) i do §§. 1. i 72. konstytucyi państwa**) na wniosek Naszej Rady ministrów uchwaliliśmy i stanowimy co następuje:

Z terrytoryum obejmującego dotychczasowe komitaty: Bacz-Bodrogh, Torontal, Temes i Krasso (t. j. Baczkę i Banat) tudzież powiaty Ruma i Illok, komitatu Syrmijskiego przedstanowczo, dopóki względem przyszłego organicznego stanowiska tej części kraju w Naszem państwie, albo względem połączenia tegoż z innym krajem koronnym na drodze konstytucyjnej stanowczo nie będzie ustanowiono, utwarza się oddzielna ziemia administracyjna, w której administracyą prowadzić mają, niezawiśle od administracyi Węgier, władze krajowe Naszemu ministerstwu bezpośrednio podwładne.

Ta ziemia nazywać się ma: Województwo Serbii i Banat Temeszyjski."

Zachowujemy sobie, zastępstwo krajowe w tej ziemi jako też i uczestnictwo jego mieszkańców w reprezentacyi państwa podobnie do urządzeń innych krajów koronnych wedle zasad konstytucyi państwa, postanowieniem szczególnem prowizorycznie uregulować.

Wyższe przewodnictwo administracyjne kraju poruczamy przedstanowczo temczasowemu naczelnikowi krajowemu z siedliskiem w Temeswarze, któremu ku organizacyi administracyi cywilnej przydanym będzie komisarz ministeryalny.

*) W tomie uzupełniającym tego dziennika praw Nr. 25.

**) Właśnie tam Nr. 150.

25.

Kaiserliches Patent vom 18. November 1849,

womit das, die Bacska und das Banat, den Rumáer und Illokér Bezirk umfassende Territorium vorläufig zu einem eigenen Verwaltungsgebiete unter der Benennung: „Woiwodschaft von Serbien und Temeser Banat" gebildet, dessen Untertheilung in Kreise und Bezirke angeordnet, und dem kaiserlichen Titel Sr. Majestät der eines „Grosswoiwoden der Woiwodschaft Serbien" beigefügt wird.

Wir Franz Joseph der Erste,

von Gottes Gnaden Kaiser von Oesterreich;

König von Hungarn und Böhmen, König der Lombardei und Venedigs, von Dalmatien, Croatien, Slavonien, Galizien, Lodomerien und Illirien, König von Jerusalem etc.; Erzherzog von Oesterreich; Grossherzog von Toscana und Krakau; Herzog von Lothringen, von Salzburg, Steyer, Kärnthen, Krain und der Bukowina; Grossfürst von Siebenbürgen; Markgraf von Mähren; Herzog von Ober- und Nieder-Schlesien, von Modena, Parma, Piacenza und Guastalla, von Auschwitz und Zator, von Teschen, Friaul, Ragusa und Zara; gefürsteter Graf von Habsburg, von Tirol, von Kyburg, Görz und Gradiska; Fürst von Trient und Brixen; Markgraf von Ober- und Nieder-Lausitz und in Istrien; Graf von Hohenembs, Feldkirch, Bregenz, Sonnenberg etc.; Herr von Triest, von Cattaro und auf der windischen Mark,

haben mit Beziehung auf Unser Patent vom 15. December 1848) und auf die §§. 1 und 72 der Reichsverfassung **) nach dem Antrage Unseres Ministerrathes beschlossen und verordnen wie folgt:*

Aus dem, die bisherigen Comitate Bacs-Bodrogh, Torontal, Temes und Krasso (die Bacska und das Banat) und den Rumáer und Illokér Bezirk, des Syrmier Comitates umfassenden Territorium wird vorläufig, in so lange nicht über die künftige organische Stellung dieses Landestheiles in Unserem Reiche, oder über dessen Vereinigung mit einem anderen Kronlande im verfassungsmässigen Wege definitiv entschieden seyn wird, ein eigenes Verwaltungsgebiet gebildet, dessen Administration, unabhängig von jener Ungarns, durch unmittelbar Unserem Ministerium unterstehende Landesbehörden zu leiten ist.

Dieses Gebiet hat die Benennung „Woiwodschaft Serbien und Temeser Banat" zu führen.

Wir behalten Uns vor, die Landesvertretung in diesem Gebiete so wie die Theilnahme seiner Bewohner an der Reichsvertretung analog den Einrichtungen anderer Kronländer nach den Grundsätzen der Reichsverfassung durch eine besondere Verfügung provisorisch zu regeln.

---

*) Im Ergänzungsbande dieses Gesetzblattes Nr. 25.

**) Ebendaselbst Nr. 150.

Uwzględniając właściwe interesa rożnych ziemię tę zamieszkujących ludów rozporządzamy, aby kraj ten podług głównych plemion swej ludności podzielonym był na trzy widkie dystrykty administracyjne (obwody), a każdy z tychże obwodów na powiaty, i aby Nam przedłożonym został do sankcyi Naszej projekt postanowienia względem urządzenia i zakresu działalności organów ich administracyjnych, i reprezentacyjnych, przełożonych obwodowych i powiatowych, zastępstw obwodowych i powiatowych.

Syrmijskie powiaty Ruma i Illok i szczególniej przez Serbów zamieszkane części Baczki jako też komitatów Temeszyjskiego i Torontalskiego przedstanowczo stanowić mają jako oddzielny tej ziemi obwód „województwo Serbii."

Co do połączenia województwa Serbii z innym krajem koronnym, stósownie do §. 72. konstytucyi państwa, po wysłuchaniu zastępstwa jego obwodowego postanowiono będzie.

Aby narodowi serbskiemu Naszego państwa, stósownie do życzeń Nam przedstawionych, dać dowód zaszczytnego uznania narodowych jego i historycznych przypomnień, spowodowaliśmy się przyłączyć do Naszego tytułu cesarskiego tytuł „Wielkiego-Wojewody województwa Serbii" a przewodniczącemu ziemi województwa tego przez Nas każdoczasowo mianowanemu nadać tytuł Podwojewody.

Spodziewamy się po narodzie Serbów, że przez ten niniejszy trwały dowód Naszej cesarskiej przychylności i łaski w swem wiernem przywiązaniu do Naszego Domu Cesarskiego umocniony, w ścisłem związku z całą Monarchią, w zgodnem i uporządkowanem spólnem istnieniu równouprawnionych narodowości i w równem uczestnictwie w instytucyach wszystkim ludom Naszego państwa nadanych uzna najpewniejszą rękojmię pomyślnego dla siebie i kraju, w którym mieszka, rozwoju i umocnienia silnie postępującego.

Dano w Naszem głównem i stołecznem mieście Wiedniu, dnia 18. Listopada 1849.

Franciszek Józef.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Gyulai. Schmerling. Thun. Kulmer.

Die administrative Oberleitung des Landes finden Wir vorläufig einem provisorischen Landeschef mit dem Sitze in Temeswar zu übertragen, dem für die Organisirung der Civilverwaltung ein Ministerial-Commissär zur Seite gestellt wird.

In Berücksichtigung der eigenthümlichen Interessen der verschiedenen, dieses Gebiet bewohnenden Völkerschaften verordnen Wir, dass das Land nach den Hauptstämmen seiner Bevölkerung in drei grosse Verwaltungsdistricte (Kreise) und jeder dieser Kreise in Bezirke untergetheilt und Uns der Entwurf einer Verordnung über die Einrichtung und den Wirkungskreis ihrer administrativen und repräsentativen Organe, Kreis- und Bezirksvorsteher, Kreis- und Bezirksvertretungen zur Sanction vorgelegt werde.

Die syrmischen Bezirke von Rúma und Illok und die, vorzugsweise von den Serben bewohnten Theile der Bacska so wie des Temescher und Torontaler-Comitats haben vorläufig als ein besonderer Kreis dieses Gebietes die „Woiwodschaft Serbien" zu bilden.

Ueber die Vereinigung der Woiwodschaft Serbien mit einem andern Kronlande wird dem §. 72 der Reichsverfassung zu Folge nach Einvernehmung der Kreisvertretung derselben entschieden werden.

Um der serbischen Nation in Unserem Reiche den Uns vorgetragenen Wünschen gemäss eine, ihre nationalen und historischen Erinnerungen ehrende Anerkennung zu gewähren, finden Wir Uns bewogen, Unserem kaiserlichen Titel den eines „Grosswoiwoden der Woiwodschaft Serbien" beizufügen und dem jeweilig von Uns ernannten Verwaltungsvorstande des Gebietes der Woiwodschaft den Titel eines Vice-Woiwoden zu verleihen.

Wir versehen Uns von dem Volksstamme der Serben, dass er durch den gegenwärtigen bleibenden Beweis Unserer kaiserlichen Huld und Gnade in seiner treuen Anhänglichkeit an Unser Kaiserhaus bestärkt, in dem innigen Verbande mit der Gesammtmonarchie, in dem friedlichen und geordneten Beisammensein gleichberechtigter Nationalitäten und in der gleichmässigen Betheilung an den, allen Völkern Unseres Reiches gewährten Institutionen die sicherste Bürgschaft für seine und des Landes, das er bewohnt, gedeihliche Entwicklung und fortschreitende Kräftigung erkennen werde.

So gegeben in Unserer Haupt- und Residenzstadt Wien, den 18. November 1849.

Franz Joseph.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Gyulai. Schmerling. Thun. Kulmer.

26.

Cesarski patent z dnia 2. Grudnia 1849,

moc mający dla całego państwa,

którym obwieszczają się utworzenie i statuta orderu zasług pod nazwiskiem: „order Franciszka Józefa.''

My Franciszek Jósef pierwszy,

z Bożej łaski Cesarz Austryacki;

Król Węgierski i Czeski, Król Lombardyi i Wenecyi, Dalmacyi, Kroacyi, Slawonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Król Jerozolimy; Arcyksiąże Austryi; Wielki-Książe Toskany i Krakowa; Książe Lotaryngii, Solnogrodu, Styryi, Karyntyi, Krajny i Bukowiny; Wielki-Książe Siedmiogrodu; Margrabia Morawii; Książe górnego i dolnego Szląska, Modeny, Parmy, Piacency i Gwastalli, Oświecima i Zatora; Cieszyna, Fryjulu, Raguzy i Zary; uksiążęcony Hrabia Habsburga, Tyrolu, Kiburga, Gorycyi i Gradyski, Książe Trydentu i Bryksenu; Margrabia górnej i dolnej Luzacyi i na Istryi; Hrabia Hohenembsu, Feldkirchu, Bregencu, Sonnenberga etc. Pan Tryestu, Kattary i na Marchii windyjskiej; Wielki-Wojewoda województwa Serbii etc. etc.

Życzeniem powodowani, znamienite zasługi bez różnicy stanu publicznem zaszczycić uznaniem, tudzież z zamiaru wszelkie klasy obywateli państwa do błogich działań pospolitemu wielkiej ojczyzny dobru służących zachęcić i umocnić, na wniosek Naszej Rady ministrów uchwaliliśmy, order zasług pod nazwiskiem „order Franciszka Józefa" utworzyć i co do tegoż statuta następujące postanowić:

I. Order ten nazywa się orderem Franciszka Józefa.

II. Dzień utworzenia jest pierwszy dzień rocznicy Naszego] na tron wstąpienia, t. j. dzień drugiego Grudnia 1849. — Dewiza orderu — Nasze godło: „Viribus unitis."

III. Znamienite zasługi nadają, bez względu na pochodzenie, religią i stan, prawo do dostąpienia orderu.

IV. Przeto orderem Franciszka Józefa każdy obywatel państwa austryackiego obdarzonym być może, który niezachwiannem, czynnie dowiedzionem przywiązaniem do cesarza i ojczyzny, w czasie wojny lub pokoju, szczególnie ważnemi, dla pospolitego dobra wyświadczonemi przysługi, prawdziwie użytecznemi wynalazki, odkryciami lub polepszeniami, gorliwem i w skutki obfitem popieraniem i podźwignieniem uprawy rolniczej, przemysłu krajowego lub handlu odznaczył się, albo też który celującemi dzieły dla kunsztów i umiejętności, poświęcającem się działaniem dla cierpiącej ludzkości, lub jakimkolwiekbądź innym znamienitym sposobem, dla tronu lub państwa Naszego zasługi położył i do dzięki ojczyzny jako też i do powszechnego uznania stałe sobie prawo zjednał.

V. Zachowujemy Sobie szczególnie obdarzać tym orderem cudzoziemców, którzyby istotne zasługi położyli.

26.

Kaiserliches Patent vom 2. December 1849,

wirksam für den ganzen Umfang des Reiches,

womit die Stiftung eines Verdienstordens, unter dem Namen „Franz-Joseph's-Orden" und die Statuten für denselben kundgemacht werden.

Wir Franz Joseph der Erste,

von Gottes Gnaden Kaiser von Oesterreich;

König von Hungarn und Böhmen, König der Lombardei und Venedigs, von Dalmatien, Croatien, Slavonien, Galizien, Lodomerien und Illirien, König von Jerusalem etc.; Erzherzog von Oesterreich; Grossherzog von Toscana und Krakau; Herzog von Lothringen, von Salzburg, Steyer, Kärnthen, Krain und der Bukowina; Grossfürst von Siebenbürgen; Markgraf von Mähren; Herzog von Ober- und Nieder-Schlesien, von Modena, Parma, Piacenza und Guastalla, von Auschwitz und Zator, von Teschen, Friaul, Ragusa und Zara; gefürsteter Graf von Habsburg, von Tirol, von Kyburg, Görz und Gradiska; Graf von Trient und Brixen; Markgraf von Ober- und Nieder-Lausitz und in Istrien; Graf von Hohenembs, Feldkirch, Bregenz, Sonnenberg etc.; Herr von Triest, von Cattaro und auf der windischen Mark; Grosswoiwod der Woiwodschaft Serbien etc. etc.

Von dem Wunsche geleitet, ausgezeichnete Verdienste ohne Unterschied des Standes durch eine öffentliche Anerkennung zu ehren, und in der Absicht, alle Classen der Staatsbürger zu gemeinnützigem segensreichen Wirken für das grosse Vaterland aufzumuntern und zu bestärken:

Haben über Antrag Unseres Ministerrathes beschlossen, einen Verdienstorden unter dem Namen: „Franz-Joseph's-Orden" zu stiften und für denselben nachstehende Statuten festzusetzen:

I. Der Orden trägt den Namen: „Franz-Joseph's-Orden."

II. Der Stiftungstag ist der erste Jahrestag Unserer Thronbesteigung, das ist: der zweite December 1849. Die Ordensdevise Unser Wahlspruch: „Viribus unitis."

III. Ausgezeichnete Verdienste ohne Rücksicht auf Geburt, Religion und Stand gewähren den Anspruch zur Aufnahme in den Orden.

IV. Der „Franz-Joseph's-Orden" kann daher jedem österreichischen Reichsbürger verliehen werden, der sich durch unerschütterliche, thätig bewährte Anhänglichkeit an Kaiser und Vaterland, in Krieg oder Frieden, durch besonders wichtige, für das allgemeine Wohl geleistete Dienste, durch wahrhaft nützliche Erfindungen, Entdeckungen oder Verbesserungen, durch eifrige und folgenreiche Beförderung und Hebung der Bodencultur, der einheimischen Industrie oder des Handels ausgezeichnet, oder sich durch hervorragende Leistungen um Kunst oder Wissenschaft, durch aufopferndes Wirken um die leidende Menschheit, oder auf irgend eine andere ausgezeichnete Weise um Unsern Thron oder Unser Reich verdient gemacht, und sich gegründete Ansprüche auf den Dank des Vaterlandes und auf eine öffentliche Anerkennung erworben hat.

V. Die Verleihung dieses Ordens an Ausländer, welche sich wesentliche Verdienste erworben haben, wollen Wir Uns besonders vorbehalten.

VI. Liczba członków orderowych nie jest oznaczona.

VII. Godność Wielkiego-Mistrza orderowego z koroną Naszego cesarstwa nierozłącznie połączona jest.

Członkowie orderowi przez Nas mianowani będą.

VIII. Powierzchowna forma orderu szczególnem postanowieniem bliżej oznączy się.

IX. Podzielonym będzie na trzy klasy.

Posiadacze więc nazywać się będą: Kawalerowie orderu wielkiego krzyża, Wielcy-Komandorowie i Kawalerowie orderu Franciszka Józefa.

X. Udzielenie orderu nie nadaje prawa do stopnia szlacheckiego albo do innego jakiego odznaczenia dziedzicznego.

XI. Członkowie orderowi otrzymają przy udzieleniu orderu dyplom Naszym podpisem zaopatrzony a przez Kanclerza orderowego wydany.

XII. Udzielenie orderu jako też wygotowanie dokumentów bez opłaty taks sprawuje się.

XIII. Wszelkie orderu dotyczące sprawy, przez Kanclerza orderowego sprawowane będą.

Przełożonym onegoż jest Kanclerz orderowy, którego Sobie z członków orderowych mianować zachowujemy.

Pod Kanclerzem orderowym stoi archiwaryusz orderowy, który jednak Kawalerem orderowym być nie potrzebuje.

XIV. Dokumenta, orderu dotyczące, w archiwie orderowem zachowane być mają.

Oniem staranie ma archiwaryusz orderowy, którego obowiązkiem, dokładny spis wszystkich członków orderowych porządkiem chronologicznym prowadzić, wszelkie orderu dotyczące odmiany spisywać, i co rok historyczny przegląd orderu sporządzać, który Nam przez Kanclerza orderowego do przeglądu przedłożonym, potem zaś jako trwały pomnik mężów dla sprawy ojczyzny zasłużonych w archiwie orderowem zachowanym być ma.

XV. Pozgonie krajowego członka orderowego lub przy dostąpieniu wyższej klasy zwrócenie znaku orderowego do kancelaryi orderowej nastąpić winno, a to w pierwszym przypadku ze strony spadkobierców, w drugim przez posiadacza.

XVI. Postanowienia ustawy karnej, co do utraty orderu za przestępstwa, także i do członków orderu Franciszka Józefa stósować się mają.

XVII. Wyszczególnione wyż statuta, których rozszerzenie lub zmiany tak Sobie jak i Naszym następcom zachowujemy, przy udzielaniu orderu za jedyne prawidło służyć mają.

Dano w Naszem głównem i stołecznem mieście Wiedniu dnia 2. Grudnia 1849.

Franciszek Józef.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Gyulai. Schmerling.
Thun. Kulmer.

VI. Die Zahl der Ordensmitglieder ist unbestimmt.

VII. Die Würde des Ordens-Grossmeisters ist mit der Krone Unseres Kaiserreiches untrennbar verbunden.

Die Ordensmitglieder werden von Uns ernannt.

VIII. Die äussere Form des Ordens wird durch eine besondere Verfügung näher bestimmt werden.

IX. Derselbe wird aus drei Classen bestehen:

Die Inhaber werden hiernach Grosskreuze, Comthure und Ritter des Franz-Joseph's-Ordens genannt.

X. Die Verleihung des Ordens begründet keinen Anspruch auf einen Adelsgrad oder auf eine sonstige erbliche Auszeichnung.

XI. Die Ordens-Mitglieder erhalten bei der Verleihung eine mit Unserer Unterschrift versehene und von dem Kanzler des Ordens ausgefertigte Urkunde.

XII. Die Verleihung dieses Ordens, so wie die Ausfertigung der Urkunden geschieht taxfrei.

XIII. Sämmtliche, auf den Orden Bezug nehmende Geschäfte werden von der Ordenskanzlei besorgt.

Vorstand derselben ist der Ordenskanzler, dessen Ernennung aus den Ordens-Mitgliedern Wir Uns vorbehalten.

Unter dem Ordenskanzler steht der Ordens-Archivar, der jedoch nicht Ordens-Ritter zu seyn braucht.

XIV. Die den Orden betreffenden Urkunden sind in dem Ordens-Archive aufzubewahren.

Dasselbe wird von dem Ordens-Archivare besorgt, dessen Pflicht es ist, ein genaues Verzeichniss sämmtlicher Ordens-Mitglieder in chronologischer Ordnung zu führen, alle Ordensveränderungen zu verzeichnen, und alljährlich eine geschichtliche Uebersicht des Ordens zusammenzustellen, welche Uns durch den Ordenskanzler zur Einsicht vorzulegen, sodann aber als ein bleibendes Denkmal der um das Vaterland verdienten Männer in dem Ordens-Archive aufzubewahren seyn wird.

XV. Nach dem Tode eines inländischen Ordens-Mitgliedes oder bei Erlangung einer höheren Classe hat die Rückstellung des Ordenszeichens an die Ordenskanzlei, und zwar im ersten Falle von Seite der Erben, im zweiten durch den Inhaber zu geschehen.

XVI. Die Bestimmungen des Strafgesetzes über den Verlust der Orden wegen Vergehungen haben auch auf die Mitglieder des Franz-Joseph's-Orden's Anwendung zu finden.

XVII. Die vorstehenden Satzungen, deren Erweiterung oder Abänderungen Wir Uns und Unseren Nachfolgern vorbehalten, haben bei Ordensverleihungen als einzige Richtschnur zu dienen.

Gegeben in Unserer Haupt- und Residenzstadt Wien den 2. December 1849.

Franz Joseph.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Gyulai.
Schmerling. Thun. Kulmer.